DOI: 10.30816/ICONN4/2017/91

Nume ale *Împărăției Cerurilor* în poezia lui Traian Dorz

Florina-Maria Băcilă
Universitatea de Vest din Timișoara, România

Names of the *Kingdom of Heaven* (*Împărăția Cerurilor*) in Traian Dorz's poetry

Abstract: Our paper's objective is to analyse the expressive values of some of the names given to the biblical concept of the *Kingdom of Heaven* (*Împărăția Cerurilor*) in the poetry written by Traian Dorz, a contemporary Romanian writer, less studied, author of thousands of lines with mystical sonority and several volumes of memoires and religious meditation. In addition to highlighting their role in organising this lyrical universe (with clear references to the biblical excerpts), the paper will show how using such terms or constructions in his work concentrates authentic confessions of faith, theological truths and lines of pure wisdom, revealing, first and foremost, several aspects regarding the author's artistic belief and his conception about life and the Divinity.
Keywords: Kingdom of Heaven, grammar, stylistics, mystical-religious poetry.

Introducere

Poet de factură mistico-religioasă, Traian Dorz (1914–1989) este autorul unei opere lirice vaste, în cadrul căreia un loc aparte îl ocupă reflectarea experienței-limită a universului carceral, prin care a trecut vreme de aproape 17 ani. De altfel, așa cum se știe, pe lângă rezistența conferită de manifestările posibile ale trăirii mistice, arta și cultura (sub diversele lor manifestări) au constituit puncte de reper cu valoare etică ale celor aflați în detenție, ca act de negare a suferinței de orice gen și de afirmare a biruinței vieții, a sensului libertății prin recursul la sacru. Ca atare, dimensiunea înaltă a spiritualității a reprezentat nu numai o cale de supraviețuire, ci și un mijloc de salvare pentru marile spirite ale umanității, în ciuda condițiilor vitrege impuse de regimurile totalitare, prin revelația unor modalități specifice de a transfigura durerea și de a dobândi libertatea în spațiul carceral: *credința* mijlocită de *rugăciunea* practicată și *creația* (Băcilă 2016: 109).

Prin urmare, în pofida inerentelor constrângeri, de diverse tipuri, impuse într-un asemenea context, eliberarea interioară a sinelui a fost determinată, fără îndoială, de legătura specială cu Divinitatea, cu transcendența lipsită de barierele existenței pământești. Tocmai de aceea opera dorziană cuprinde sute de poezii care fac referire la ceea ce se numește „lumea de Dincolo" – năzuință a ființei umane spre libertatea

BDD-V4470 © 2017 Editura Mega, Editura Argonaut
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.25 (2026-11-07 16:04:21 UTC)

absolută care învinge pragul apăsător al timpului, teroarea spațiului concret și sentimentul tragic al morții, spre ținta finală a identificării totale cu experiența esențială a existenței eterne.

Anticipată în textele scripturistice ale *Vechiului Testament*, *Împărăția Cerurilor* / *Împărăția lui Dumnezeu* – noțiune escatologică utilizată în *Biblie* de zeci de ori, cu semnificații privitoare la un regat spiritual, transcendental prin obârșia lui – este tema centrală reflectată în teologia *Noului Testament*, ca fundament al propovăduirii lui Iisus Hristos și, în viziune creștină, ca „ipostază a dumnezeirii" (Ruști 2002: 130), ca manifestare a atotputerniciei divine, „înțeleasă drept suveranitate cerească" (Slușanschi (trad.) 1999: 116). În poezia lui Traian Dorz, ca și în textele biblice, ideea de „Împărăție a Cerurilor" presupune însă, deopotrivă, spațiul, timpul și starea existențială – imagine a desăvârșirii –, după cum o demonstrează nenumărate fragmente lirice sau chiar poeme întregi; iată, în acest sens, numai un pasaj ilustrativ: „... Dar va fi **odată**, dar va fi **o Țară**, / dar va fi **o stare** cum nicicând n-a fost, / unde totul, Doamne, numai Primăvară, / ne va fi prieten, cântec și-adăpost." (CÎnv: 23, *Dintre câtă frunză*[1]); de aceea, și denumirile date ei sunt dintre cele mai variate, pornind de la construcții de tip nominal până la cele având drept centru un adverb de loc ori de timp.

Substantive comune / substantive proprii – nume ale *Împărăției Cerurilor*

Referindu-ne la numele Împărăției Cerurilor ca spațiu al transcendenței, în creația poetică dorziană sunt de remarcat, în primul rând, grupurile nominale conținând anumite substantive comune cu rol emblematic și cu certe rezonanțe scripturistice (uneori – două sau mai multe în cadrul uneia și aceleiași poezii), precum și câteva nume proprii bine-cunoscute, de tipul: „Ierusalim" (CUrm: 203, *La capăt de călătorie*; CE: 103, *Numai Tu rămâi*); „Canaan" (CL: 41–43, *Spre Canaan* – în titlu, plus alte două ocurențe; LNS: 23, *De n-ai fost pe Retezatul*); „Edenul" (CÎnv: 172, *Să nu renunț la luptă*), „Eden" (CE: 140, *Când voi reveni*); „Paradis" (CÎnd: 117, *Aș dori să cânt...*; CVeșn: 206, *Ce liniștit veniți spre mine*; CS: 31, *Păcat e tot ce duci prea greu*; LNS: 23, *De n-ai fost pe Retezatul*) etc.

Asemenea substantive (unele dintre ele – utilizate în diferite variante grafice, cu inițială majusculă sau nu) sunt incluse uneori în antonimii sugestive: „spre iad sau **rai**" (CÎnd: 112, *O, om!...*); „înspre Infern sau **Paradis**, / spre-ocară sau spre slavă", „spre **rai** sau spre durere" (CÎnd: 113, *O, om!...*); „spre **rai** / sau iad" (CÎnd: 114, *O, om!...*); „între Infern și **Paradis**" (CA: 19, *Atât de-aproape ești!*); „vede iadul ce-l așteaptă, vede **raiul** cel pierdut" (CÎnv: 111, *Fericită e nădejdea*); „de-aici, ori sui spre **Raiul** dulce, / ori cazi spre iadul fioros" (CVeșn: 13, *Nu este moarte!*); „de-aici ți-alegi ori **raiul** slavei, / ori iadul veșnicului scrum!" (CVeșn: 13, *Nu este moarte!*); „în **raiul** cel deasupra și-n

[1] Spre a nu îngreuna parcurgerea trimiterilor, am optat, în lucrarea de față, pentru notarea, în text, a referirilor (cu abrevieri) la volumele (aparținându-i lui Traian Dorz) din care au fost selectate secvențele ilustrative, alături de numărul paginii / paginilor la care se află fragmentul respectiv și de titlul poeziei. Toate evidențierile din versurile citate (exceptându-le pe cele cu caractere cursive) ne aparțin.

BDD-V4470 © 2017 Editura Mega, Editura Argonaut
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.25 (2026-11-07 16:04:21 UTC)

raiul cel de jos" (CBir: 104, *Din câte flori frumoase*); „Tu ești în **Paradis** departe, / iar eu, aici, într-un abis." (CBir: 193, *Când îmi zâmbește El*); „și din iad m-ai scos în **Rai**" (CUit: 127, *Mulțumire-nlăcrimată*); „spre iad sau **paradis**" (CE: 48, *Alege bine* – de două ori), în structuri ce vizează starea de fericire supremă pe care Divinitatea le-o oferă celor credincioși: „Tot ce Tu ne dai / este numai **rai**" (O: 433, *Fii slăvit în cor*); „casa fie-ți **rai**" (CNoi: 80, *Scumpei surioare*); „Prezența Ta mi-e tot ce-aș vrea: / **un rai, un cer**, un orice fie" (CNem: 90, *Prezența Ta*) sau la regăsirea atmosferei edenice primordiale, cu aluzii la ceea ce se numește „nostalgia paradisului", la dorința de recuperare, în concepție creștină, a acelei inocențe cândva pierdute: „**Raiul** scump, / adică frumsețea nevinovăției" (CR: 8, *Șarpele*); „**Raiul** avut cândva întâi" (CBir: 75, *O, dulce Frumusețe*); „și mă mai 'nalță-odată în zările-aurii / prin care-am fost cu Tine în primul **Paradis**." (CCnț: 75, *Dezleagă-mă, Iisuse*). În plus, atari termeni sunt implicați în sintagme nominale cu rol de substitute sau de echivalență semantică (deci, cu funcție sintactică de subiect, de nume predicativ sau de apoziție), trimițând la numele lui Dumnezeu: „Tu, Cel Ce ne-ai deschis **Edenul**" (CR: 18, *Frumusețe*); „Numele Tău Nebănuit / e-avânt și tinerețe, / e **Paradisul** nesfârșit / de Cânt și Frumusețe / din care Vecii curg spre Veci, / în Cânt și-n Frumusețe." (CCm: 198, *Numele Tău*); „Tu ești **Raiul** vieții mele" (CCm: 79, *Am lăsat în urmă lumea*); „Hristos ni-e casă și părinți, / și țința ultimei dorinți, / și **Rai** cu haruri veșnic noi, / Hristos e totul pentru noi." (CNem: 106, *Hristos e totul pentru noi*); „Tu-mi ești **Raiul** armoniei / simfoniilor divine" (CBir: 46, *Tu-mi auzi, Iisus*); „fie-vă Hristos – fie-vă Hristos / **Raiul** luminos – **Raiul** luminos" (CNoi: 56, *Domnul fie-vă în veac*); „și nu-i alt **Rai**, și nu-i alt **Rai** mai scump ca El" (CE: 122, *Și mii de ani*); „și-apoi Sus, Scump Iisus, fără-apus / fii-mi **rai**" (CViit: 38, *Tu, Cel Drag*).

Grupuri nominale

În rândul construcțiilor variate care denumesc Împărăția Cerurilor în poezia lui Traian Dorz se înscriu următoarele structuri conținând un centru de grup căruia i se adaugă:

1) Un adjectiv pronominal posesiv de persoana a II-a sau a III-a ori un pronume personal de persoana a III-a, în genitiv, antepus ori postpus: „a Ta Împărăție" (CDin: 68, *Plângea tâlharul*); „Împărăția Sa" (CViit: 68, *Să nu te-ndoiești*); „Cetatea Ta" (CUrm: 54, *Lângă Poarta Veșniciei*); „cetatea Ta" (CCnț: 61, *Noi preamărim, Iisuse*); „în Cetatea Ta, în Cetatea Ta" (CCnț: 83, *Fii slăvit, Iisuse*); „*al Tău Ierusalim*" (CVeșn: 205, *Putere a lui Dumnezeu*); „al Tău Ierusalim" (CUit: 143, *Ține-ne, Iisuse Doamne*); „al Lui Ierusalim" (CE: 66, *Întoarce-ți pururi fața*); „Edenul ei" (CCnț: 169, *La ospățul Dărniciei*); „*Raiul Tău*" (CÎnv: 113, *Ceata sfinților aflară*); „*raiul Tău*" (CVeșn: 182, *De raiul desfătării Tale*); „Raiul Lui" (CÎnv: 107, *Nu plângeți pe cel viu!*); „raiul Lui" (CBir: 193, *Când îmi zâmbește El*); „Țării Mele" (CCm: 138, *Sfârșit e tot ce-a fost durere*).

2) Un determinant în genitiv exprimând posesorul (având sau nu, la rândul lui, un alt determinant), cu referire la:

• Dumnezeu / Iisus Hristos: „-mpărăția Bunului Iisus" (CL: 30, *Pasăre măiastră*

BDD-V4470 © 2017 Editura Mega, Editura Argonaut
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.25 (2026-11-07 16:04:21 UTC)

(II)); „Împărăția / lui Dumnezeu" (O: 435, *Ferice-n veci*); „Împărăția Domnului Hristos" (CViit: 134, *Dragostea unește*); „raiul lui Hristos" (CCnț: 119, *Să Se bucure de tine*); „Cetatea / Împăratului Iubirii" (CÎnv: 134, *Fericiți și sfinți cei care*);

• dragoste – substitut (biblic) al numelui lui Dumnezeu: „Împărăția / Iubirii" (CNem: 15, *Slăvită fii, Lumină*); „Țara Dragostei de Sus" (CÎnd: 42, *De Sus*); „Patria Iubirii" (CCnț: 51, *De unde vii tu?*);

• beatitudinea supremă și miracolul divin, ca taină a împlinirii, la superlativ, a făgăduințelor lui Dumnezeu pentru traseul existențial al celor ce I-au ascultat poruncile: „Raiul veseliei" (CÎnv: 98, *Sora noastră preaiubită*); „raiul desfătării Tale" (CVeșn: 182–183, *De raiul desfătării Tale* – în titlu, plus alte două ocurențe); „Raiul Fericirii" (CNoi: 38, *Din Ziua Bucuriei... (13)*); „țara frumosului destin" (CNoi: 195, *Știu c-a sosit plecarea...*); „Țara Păcii neapuse" (CUit: 129, *Și iarăși vii*); „Țara Promisiunii" (CÎnv: 130, *Cred că de-aceea m-am născut*); „Patria Minunii" (CÎnv: 94, *În ce vas sfânt?*);

• eterna strălucire: „-mpărăția / veșnicei lumine" (CCnț: 176, *Mare-i taina rugăciunii*); „Țara Soarelui Voios" (CS: 68, *Se duc cocorii rând pe rând*); „Patria Luminii" (CCnț: 51, *De unde vii tu?*);

• un alt nume (sau altele două, coordonate) din aceeași categorie, cu puternice ecouri biblice: „Împărăția Cerurilor" (CViit: 81, *Nu oricine zice*); „-Mpărăția Cerurilor" (CViit: 93, *Să nu mergeți*); „Templul Veșniciei" (CCm: 77, *Cu cine să Te-asemăn?*); „Țara Păcii / și-a Dragostei" (CCm: 40, *Mai Sus, Iisus...*).

3) Un adjectiv-atribut (antepus sau postpus, chiar la anumite grade de comparație), adesea din categoria celor devenite cvasisinonime în poezia dorziană, cu rolul de a exprima diverse caracteristici ale locului respectiv:

• *sfânt*: „sfânta-Mpărăție" (CCnț: 113, *Când anii trec*); „Sfânta-mpărăție" (CE: 120, *Credință-adevărată*); „Edenul cel mai sfânt" (CCnț: 40, *Înstrăinați din nou*); „Raiul sfânt" (CÎnv: 101, *Fericit cel credincios*); „Raiul Sfânt" (CÎnv: 110, *Plânge și te tânguiește!*); „*Raiul Sfânt*" (CVeșn: 134, *Minunat Iisuse...*); „*acel sfânt rai*" (CVeșn: 145, *Cum va fi Acolo?*); „Sionul Sfânt" (CBir: 50, *Fă-ți prieteni pentru ceruri*); „Țara Sfântă" (CL: 46, *Mereu prin lupte*; O: 109, *Octombrie*; CM: 59, *Noi mergem*); „Țării Sfinte" (CL: 42, *Spre Canaan*); „Sfânta Țară" (CÎnv: 99, *Cei ce-au mărturisit*);

• *ceresc*: „Cerească-Mpărăție" (O: 145, *Când Te-ai coborât, Iisuse*); „Împărăția / Cerească" (CS: 72, *Tu ne-ai promis Împărăția*); „cerească-mpărăție", „Împărăția Cerească" (CE: 17, *Ferice de aceia*); „cerescul Canaan", „în cerescul, în cerescul Canaan" (CCnț: 164, *Cine s-a unit cu lumea*); „Cerescului Ierusalim" (CÎnd: 42, *De Sus*; CCm: 41, *Mai Sus, Iisus...*; CÎnv: 48, *Oriunde doi sau trei*; CBir: 78, *O, Sfânt Izvor, ce nalt*; CCnț: 91, *Lumina Ta desăvârșită*); „Edenului Ceresc" (CUit: 49, *Noi știm acum*); „Raiul cel ceresc" (CUit: 43, *O altă viață...*); „Patria Cerească" (CNem: 60, *Cunoști tu oare?*; CNoi: 145, *Călător prin lume...*);

• *divin*: „Raiului Divin" (CUit: 76, *Plâng ochii cerului...*); „Patria Divină" (CÎnd: 115, *Nu-i aici...*; CA: 146, *O, rugăciune, apă lină!*);

• *etern / veșnic*: „Edenului etern" (EP: 14, *Tu ne-arăți, Iisuse, Calea*); „tot eternul rai" (CBir: 7, *Cântări de biruință*); „un veșnic Paradis" (CVeșn: 220, *O, Veșnicie...*; MT:

BDD-V4470 © 2017 Editura Mega, Editura Argonaut
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.25 (2026-11-07 16:04:21 UTC)

65, *Colo Sus și cel mai Sus*); „veșnic Rai" (CNem: 58, *O, binecuvântează-i, Doamne...*); „un veșnic Rai" (CÎnv: 111, *Fericită e nădejdea*); „Raiul veșnic" (CVeșn: 65, *O, cerească armonie*; CUit: 112, *Răsplătește, Doamne...*); „Veșnicei Cetăți" (CA: 36, *O, floare a frumoasei Lucrări*); „Veșnica Cetate" (CCm: 139, *Sfârșit e tot ce-a fost durere*; CÎnv: 169, *O, de m-aș face-o iarbă*);

• *fericit*: „acestei fericite / Împărății" (CCm: 39, *Iisuse, Slava slavei mele*); „Edenul fericit" (CUrm: 137, *Cine-și mai aduce-aminte*); „Raiul fericit" (CÎnv: 114, *Cu sfinții odihnește*); „Țara Fericită" (CE: 118, *Alergarea stăruitoare*);

• *luminos / strălucit*: „*Raiul luminos*" (CÎnv: 98, *Sora noastră preaiubită*); „Raiul luminos" (CÎnv: 101, *Fericit cel credincios*); „*raiul luminos*" (CVeșn: 62, *Nu te opri*), „raiul luminos" (CVeșn: 62, *Nu te opri*); „raiul cel mai luminos" (CVeșn: 65, *O, cerească armonie*); „Raiul Luminos" (CE: 65, *Încarcă-ți amintirea*); „Canaanul strălucit" (CL: 42, *Spre Canaan*); „raiul strălucit" (CVeșn: 190, *Al Tău, pe veci*);

• *dulce*: „Dulcea-mpărăție", „Dulcea-mpărăție, Dulcea-mpărăție" (CNoi: 80, *Scumpei surioare*); „Ierusalime dulce" (CNoi: 127, *Am străbătut oceanul*); „dulcele Ierusalim" (CE: 77, *Sunt tot mai lungi*); „raiul dulce" (CCnț: 160, *Cine laudă*); „cel mai dulce rai" (CBir: 91, *Dacă-ți dorești*); „Raiul dulce" (CViit: 181, *Surorilor iubite*); „Țara Dulce" (CVeșn: 73, *De la Tine vin, Iisuse*); „dulcea Țară" (CNoi: 145, *Călător prin lume...*);

• *frumos* (în sensul larg al termenului, alături de sinonimele sale contextuale): „și-n ce Frumos, și-n ce Frumos Ierusalim" (CViit: 192, *La Nunta Lui*); „Paradisului Frumos" (CE: 20, *Dar fii crin*); „Edenul cel plăcut" (CUrm: 98, *Va fi-n veci*); „Raiul minunat" (O: 447, *Pentru harul Tău*);

• adjective care exprimă ideea de „întreg": „raiul tot" (O: 419, *Dragoste-a lui Dumnezeu*); „tot Raiul" (MT: 25, *Minune și Taină*); „Raiul de răsplată plin" (CVeșn: 65, *O, cerească armonie*); „Raiul / plin cu cel mai dulce har..." (CUit: 114, *Doamne, răsplătește-acelor*);

• adjective de proveniență participială care exprimă ideea de „infinit": „Rai Nemărginit" (CCm: 196, *Ce-am cuprins din tine?*); „în Raiul nesfârșit" (CUrm: 132, *Cei ce-au muncit*); „tot raiul nesfârșit" (CUit: 77, *Lăcrimele, lăcrimioare*);

• adjectivul de proveniență participială *dorit*: „un Eden de-atâta timp dorit" (CVeșn: 53, *Spre Tine-mi duc*); „Țara mult-dorită" (CBir: 32, *Când trec prin stări... –* de două ori); „în mult dorita Țară, în mult dorita Țară" (CViit: 25, *Iisuse,-nvață-mă!*); „în lumina umbrei Patriei Dorite" (CE: 9, *Ia-mi, Iisus, odată*). Această ultimă secvență lirică își găsește rezonanțe într-un vers dintr-o poezie reprezentativă a lui Traian Dorz, dedicată momentului stării de vorbă, în intimitate, cu Divinitatea: „E locul sfânt... de-atâta lumină, pare beznă" (CNem: 140, *E ceasul sfânt*), ilustrând, totodată, semnificațiile majore ale simbolismului luminii în poezia mistică (în cazul de față – concepută în închisoare), legate de „întunericul supra-luminos [sic!] al tăcerii inițiatoare de mistere" (Pseudo-Areopagitul 1993: 147):

> În acest întuneric supra-luminos [sic!] dorim ca să ajungem, şi să vedem, şi să cunoaştem,

BDD-V4470 © 2017 Editura Mega, Editura Argonaut
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.25 (2026-11-07 16:04:21 UTC)

> prin nevedere şi necunoaştere, ceea ce-i mai presus de vedere şi de cunoaştere, ceea ce-i nevederea şi necunoaşterea în sine – căci aceasta înseamnă a vedea şi a cunoaşte cu adevărat – şi să slăvim pe Cel supranatural într-un chip supra-natural [sic!], prin negarea tuturor celor existente, cum fac sculptorii, care îndepărtează tot ce împiedică vederea clară a ceea ce-i ascuns, şi care scot la iveală frumuseţea cea adevărată şi ascunsă prin simpla luare. (Pseudo-Areopagitul 1993: 150).

4) Două adjective-atribute (inclusiv de proveniență participială), coordonate sau nu: „Sfânta-mpărăție / binecuvântată" (CCnț: 176, *Mare-i taina rugăciunii*); „Slăvita Cetate cerească" (CÎnd: 96, *Răbdare!*); „Cerescului Dorit Ierusalim" (CCm: 16, *Cu suflet alb*); „ceresc și drag Ierusalim" (CVeșn: 67–68, *Mereu nainte* – de patru ori, la finalul fiecărei strofe), *„Ierusalim, Ierusalim, / ceresc și drag Ierusalim"* (CVeșn: 67, *Mereu nainte*); „Ierusalimul Cel Slăvit / și Nou" (EP: 6, *O, Sărbătoarea Ta*); „frumosul și sfântul Paradis" (EP: 33, *Iisuse, izbăvește-mi*); „cel mai sfânt și dulce rai" (EP: 14, *Tu ne-arăți, Iisuse, Calea*); „Domnului în veci iubitei / Țări făgăduite" (CCm: 113, *Porumbel cu aripi albe*); „Țara frumoasă și plăcută" (CE: 111, *Spre unde mergi?*).

5) Adjective-atribute și determinări posesive: „-Mpărăția Ta divină" (CCnț: 91, *Lumina Ta desăvârșită*); „Împărăția-I sfântă" (O: 481, *Să ne-nflăcăreze râvna*; CUit: 93, *Să vă răsplătească Domnul*); „a Lui Sfântă-Mpărăție" (CViit: 77, *Nu te-ngrijora*); „Canaanul nostru strălucit" (CNoi: 175, *Sfârșească-se frumos*); „slăvita / și eterna Mea Cetate" (CVeșn: 221, *Fericiți și sfinți cei care*); „Sfânta Lui Cetate" (CViit: 68, *Să nu te-ndoiești*); „al Tău măreț Ierusalim" (CL: 63, *În focul luptei*); „Mărețul Tău Ierusalim", „Frumosul Tău Ierusalim" (CCm: 40, *Mai Sus, Iisus...*); „Eternul Tău Ierusalim" (CCm: 41, *Mai Sus, Iisus...*); „Veșnicu-Ți Ierusalim" (CÎnv: 180, *Primește-ne cu bunătate*); „Sfântul Lui Ierusalim" (CVeșn: 184, *În ziua fericirii voastre*); „raiul Tău cel dulce" (CNem: 202, *Doamne, iar îmi plec genunchii*); „Raiul Tău cel sfânt" (CÎnv: 113, *Ceata sfinților aflară*); „al Tău scump rai" (CVeșn: 145, *Cum va fi Acolo?*); „al Lui preadulce Rai" (CUit: 90, *Domnul să vă răsplătească*); „Raiul Tău slăvit" (CÎnv: 106, *Cât e de dulce-a Ta lumină!*); „Țara Ta cea Sfântă" (O: 45, *Iisuse, cine-a mai iubit?*); „Țara-I minunată" (O: 411, *Va veni odată...*); „dulcea noastră Țară" (CÎnv: 72, *Așa vom trece*); „Patria mea scumpă" (CVeșn: 209, *Primește-mă, Iubire!*); „Patria mea sfântă" (LNS: 70, *Primește-mă, Iubire*).

6) Un atribut adverbial exprimat prin adverbul *Sus* (scris cu majusculă), însoțit de prepoziție: „Ierusalimului de Sus" (CÎnv: 99, *Cei ce-au mărturisit*); „Ierusalim de Sus" (CNoi: 89, *Cânta-voi totdeauna*); „raiului de Sus" (CVeșn: 164, *Slavă, slavă, slavă*); „Patria de Sus" (CL: 42, *Spre Canaan*); *„Patriei de Sus"* (CVeșn: 194, *Dulci făgăduințe*); „Țara de mai sus de zări" (CL: 19, *Mai vin...*).

7) Atribute de tipuri diferite (adjectivale, genitivale, cu prepoziție): „slăvita și frumoasa / Cerului Cetate" (CÎnv: 98, *Sora noastră preaiubită*); „al primăverii / Ierusalim de Sus" (CÎnv: 168, *Cântarea Revederii*); „întregul rai de soare" (CCm: 47, *Iisuse, azi e praznic*); „al dragostei depline / fericit și veșnic rai" (CÎnv: 151, *Nu-i pe lume pâine bună*); „Sfânta Slavei Țară" (CL: 61, *Frați ostași, răsună iară*); „Cerească Slavei Țară" (CVeșn: 109, *Ne-a nins peste trecut*).

BDD-V4470 © 2017 Editura Mega, Editura Argonaut
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.25 (2026-11-07 16:04:21 UTC)

De altfel, după cum am precizat, în creația lirică dorziană există numeroase poezii integral dedicate conceptului de *Împărăție a Cerurilor*, privită în toate trăsăturile și dimensiunile ei, poeme concepute sub forma adresării directe (deci, cu funcție conativă) și, totodată, cu substrat introspectiv. În asemenea confesiuni intime despre „nostalgia paradisului" (Crainic 1994: 243), împărtășite în stil meditativ sau de rugăciune, cu exclamații sugestive și interogații retorice, ideea poetică se construiește în jurul unor sintagme nominale situate adesea la început de vers, prin acumulări succesive în ascendență, trimițând progresiv la trăsăturile Împărăției (gloria lui Dumnezeu, iubirea absolută, beatitudinea și pacea supremă din sfera acelei transcendențe, frumusețea neasemuită, misterul comuniunii depline, lumina fără sfârșit), prin apelul la simboluri integrate explicit în imagini vizuale, inspirate din cartea *Apocalipsei*:

> **Slăvită-mpărăție-a păcii** / **și-a dulcii fericiri de Sus**, / tânjind de dorul după tine, / din suflet te doresc nespus. // Ce, oare, mi-a schimbat simțirea / ce altădată te ura, / iar astăzi dragostea de tine / de doru-ți, să suspine-așa! // O, **minunată Țară-a Păcii**, / străin prin lume astăzi trec, / mereu înalț spre tine ochii, / mereu genunchii mi-i aplec. // Aș vrea la sânul tău cel dulce, / când calea-mi voi sfârși, să vin, / să-mi odihnească-n veci ființa / dumnezeiescul tău alin, // Să-mi liniștesc adânc iubirea / cu ochii fericiți privind / mereu noi forme-a' bucuriei / și-a' frumuseții răsărind. // În întunericul luminii / ce-nvăluie Ființa Lui, / eliberat deplin de mine, / iubirii-n veci să mă supui. // Și-acolo-n pacea fără margini, / pe veci ce nu se mai sfârșesc, / desăvârșirea împăcării / cu veșnicia s-o găsesc! (CÎnd: 12–13, *Slăvită-mpărăție-a păcii*);

> O, **strălucită Țară cu cerul auriu,** / **cu ulițele scumpe de aur străveziu,** / **cu irizări de raze prin jerbe de culori** / – cum ni se umplu ochii, chemându-ți dulcii zori! // Mai albă ca zăpada străluce fața ta, / mai cald ca tot ți-e sânul la care-n veci aș sta, / mai sfânt ca orice templu ți-e Fața Celui Drag / – o, cât de line valuri spre tine mă atrag! // De ce mă mai reține aici acest hotar, / când Dincolo e totul un zbor din har în har / și-i totul tinerețe și dragoste, și Mai, / cu rugăciuni de rouă / și răcoriri de rai? // O, cernere de flăcări, alege-mă curat, / altarule-al iubirii, înalță-mă sărat, / sfințenie de pază, deschide-mi în cântări / – plătite socotiți-mi atâtea așteptări! (CNoi: 122–123, *O, strălucită Țară...*).

De reținut, în ultimul poem citat, că simbolistica luminii (principiu al vieții și al binelui) se evidențiază și prin relația cu numele unui metal considerat adesea cel mai prețios – *aurul*, „simbol solar și întruchipare a perfecțiunii, a regalității și divinității" (Evseev 2007: 56), asociat, datorită caracterului său inalterabil, cu anumite concepte și valențe universale precum cunoașterea, înțelepciunea, virtutea, prosperitatea (bogăția materială și sufletească), puterea, absolutul, fericirea desăvârșită, nemurirea, puritatea / purificarea, sacralitatea etc. Astfel de sugestii se împletesc și în următoarea creație lirică realizată într-o manieră similară, cu imagini desprinse din textele biblice:

> **Dorită Patrie-a Iubirii,** / **grădina crinilor de nea,** / cu ce suspinuri și ce lacrimi, / și doruri te-am putut chema... // Ce haruri mi-ai turnat în suflet, / de nu-mi mai aflu-n

BDD-V4470 © 2017 Editura Mega, Editura Argonaut
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.25 (2026-11-07 16:04:21 UTC)

> lume loc, / de arde-n dorurile mele / atâta dragoste şi foc, // De-am străbătut atâtea vremuri / şi drumuri fără de popas, / de harul păcii şi luminii, / şi fericirii tale-atras... // Zadarnic amăgirea lumii, / cu-al ei miraj, îmi dă ocol, / azi paşii mei mai poartă-n lume / doar trupul bătrânit şi gol. // Căci sufletul şi tinereţea, / şi tot ce-a fost mai minunat, / tu, **Dulce Patrie-a Iubirii**, / Acolo-n tine mi-ai luat // Şi m-ai lăsat aici să-mi ardă, / puternic, doar un singur gând: / cântând, să pot să-ţi trec hotarul / c-un ceas, c-o clipă mai curând. // Mi-e dor de tot ce am Acolo, / **Ţinut de-argint şi de cleştar**; / – desprins de lumea asta, ia-mă, / să-ţi trec doritul tău hotar! (CCm: 44, *Dorită Patrie-a Iubirii*).

Dintre aceste imagini, se remarcă sugestia albului, ca semn al regalităţii şi al gloriei, al strălucirii transcendentale, al luminii veşnice şi al inocenţei, al curăţiei interioare de sorginte divină, al dragostei, al stării de graţie, al permanentei ascensiuni spirituale, al adevărului revelat şi al sfinţeniei, al nostalgiei faţă de starea de graţie edenică, al aspiraţiei spre infinit, spre transfigurare, spre regăsirea condiţiei primordiale de dinaintea căderii adamice, întru redobândirea eternităţii. Aceste simboluri se asociază, în context, cu un motiv poetic recurent în poezia dorziană: *crinul* – simbol regal al purităţii cereşti, al gingăşiei, al păcii şi iubirii înflăcărate, al abandonului mistic sub semnul Providenţei (v. Chevalier şi Gheerbrant 1995: 387–388). De asemenea, este de subliniat, în ultima strofă citată, alăturarea, în sintagma nominală evidenţiată, a altor două elemente, frecvente în reprezentările simbolisticii creştine: *argintul* – emblemă a înţelepciunii divine, a strălucirii care sacralizează universul înconjurător, a elevaţiei spirituale restauratoare, a demnităţii regale, a bogăţiei sufleteşti – şi *cleştarul* (termen poetic pentru *cristal*, simbol creştin al Fecioarei Maria, din care S-a născut Hristos, Lumina lumii), cu valenţe similare, legate de ideea de limpezime şi castitate; expresie a forţei creatoare, prin tăria şi frumuseţea sa, e asociat Cerului, şi prin aceasta, imaginii Ierusalimului de Sus.

8) O propoziţie atributivă relativă neizolată: „Raiul pe care-l străluceşti" (CCm: 77, *Cu cine să Te-asemăn?*); „Raiul unde-i numai fericire" (CUrm: 183, *La căsuţa voastră*); „Raiul pe unde sunt trimis" (CNoi: 160, *Din câmpul cel cu stele*); „Raiul în care-mi staţi mereu" (CNoi: 161, *Din câmpul cel cu stele*); „raiul ce-l doresc" (CE: 110, *Spre unde mergi?*); „Ţara ce-o dorim" (CUrm: 62, *Nu se poate să nu fie*); „Patria în care / ne-aşteaptă Dumnezeu" (EP: 11, *În fruntea luptei noastre*).

9) Un atribut şi una sau mai multe propoziţii atributive: „Cerească-Mpărăţie / ce de atâtea mii de ani ne tot rugăm să vie" (CDr: 176, *O, dacă cei buni!...*); „însă Adevărul are sfântă-mpărăţia sa / unde-o dulce sărbătoare şi-un tron veşnic va avea." (CUrm: 85, *Adevărul n-are încă*); „sfânta-mpărăţie / unde fericiţi să fim / toţi pe veşnicie" (EP: 49, *Ce-am făcut?*); „Sfânt Ierusalimul dulce, / pe care de atâta cale / atâţia munţi ni l-au ascuns" (CNoi: 163, *O, binecuvântaţi genunchii…*); „căci acolo-i raiul tău, / unde te-a pus Dumnezeu; / raiul tău, raiul tău / unde te-a pus Dumnezeu." (O: 475, *Du-te, dragoste, şi-mi stăi*); „Raiul dulce unde-i strălucire" (MT: 91, *La căsuţa care*); „să ne duci în Ţara Sfântă / unde noi dorim..." (O: 29, *Sus în Ţara Minunată*); „toată Ţara Minunată / de-unde-ai aşteptat odată / o crenguţă verde!" (CCm: 113, *Porumbel cu*

BDD-V4470 © 2017 Editura Mega, Editura Argonaut
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.25 (2026-11-07 16:04:21 UTC)

aripi albe); „Țara Sfântă ce-o dorim" (CUrm: 62, *Nu se poate să nu fie*); „... Se duc și-a mele dragi cântări, / rând după rând, spre Sfânta Țară / unde-n eterne desfătări / le-așteaptă sfânta lor Comoară." (CS: 69, *Se duc cocorii rând pe rând*); „Țara Primăverii / ce ne-aștepți în tine" (CVeșn: 177, *Țara Primăverii*); „Iubirea o să aibă o Patrie Slăvită / în care Adevărul, doar el, va fi-mpărat, / în care bucuria va fi desăvârșită / și Domnul Singur, Soare de-a pururi adorat." (CUrm: 170, *Va fi odată-o pace*); „O, Patrie-ndelung dorită, / spre care năzuiesc mereu" (CBir: 81, *O, Har primit*).

Concluzii

Așa cum se observă din cele de mai sus, poemele lui Traian Dorz conținând nume ale Împărăției Cerurilor relevă, în primul rând, mărturia unei experiențe unice cu Dumnezeu a autorului lor. Denumirile respective (substantive comune / proprii ori grupuri nominale conținând atribute de diverse tipuri și / sau propoziții atributive), unele dintre ele – inedite ca organizare internă, sunt dintre cele mai variate, pornind de la structuri comune cu textele biblice, cu limbajul liturgic sau din registrul colocvial până la construcții complexe, aglomerări apozitive ce vin să contureze în ansamblu, la modul iconografic, imaginea ei emblematică.

Dincolo de valorile expresive și de însemnătatea lor în configurarea acestui univers liric (cu rezonanțe evidente în pasajele scripturistice), utilizarea unor asemenea termeni ori sintagme în opera dorziană concentrează mărturisiri de credință autentice, adevăruri teologice și învățături dogmatice, punând în lumină aspecte referitoare la crezul artistic al scriitorului și la concepția sa despre viață sau despre Divinitate.

Bibliografie

* * *. 1999. *Dicționar enciclopedic al Bibliei*. D. Sluşanschi (trad.). Bucureşti: Humanitas.

Băcilă, F.-M. 2016. Dorziana – *o (re)construcție a textului prin limbaj*. Timișoara: Excelsior Art.

Chevalier, J. și A. Gheerbrant. 1995. *Dicționar de simboluri*. Volumul 1. *A – D*. Bucureşti: Artemis.

Crainic, N. 1994. *Nostalgia paradisului*. Ediție cu un studiu introductiv de Dumitru Stăniloae. Iași: Moldova.

Evseev, I. 2007. *Enciclopedia simbolurilor religioase și arhetipurilor culturale*. Timişoara: „Învierea".

Pseudo-Areopagitul, D. 1993. *Despre numele divine. Teologia mistică*. C. Iordăchescu şi Th. Simenschy (trad.). Iași: Institutul European.

Ruști, D. 2002. *Dicționar de teme și simboluri din literatura română*. Bucureşti: Univers Enciclopedic.

Surse

CA = Dorz, T. 2006. *Cântarea Anilor*. Sibiu: „Oastea Domnului".

CBir = Dorz, T. 2007. *Cântarea Biruinței*. Sibiu: „Oastea Domnului".

CCm = Dorz, T. 2007. *Cântarea Cântărilor mele*. Sibiu: „Oastea Domnului".

CCnț = Dorz, T. 2008. *Cântările Căinței*. Sibiu: „Oastea Domnului".

CDin = Dorz, T. 2004. *Cântările Dintâi*. Sibiu: „Oastea Domnului".

CDr = Dorz, T. 2006. *Cântări de Drum*. Sibiu: „Oastea Domnului".

CE = Dorz, T. 2008. *Cântările Eterne*. Sibiu: „Oastea Domnului".

BDD-V4470 © 2017 Editura Mega, Editura Argonaut
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.25 (2026-11-07 16:04:21 UTC)

CÎnd = Dorz, T. 2004. *Cântări Îndepărtate*. Sibiu: „Oastea Domnului".
CÎnv = Dorz, T. 2007. *Cântarea Învierii*. Sibiu: „Oastea Domnului".
CL = Dorz, T. 2005. *Cântări Luptătoare*. Sibiu: „Oastea Domnului".
CM = Dorz, T. 1998. *Cântă-mi, mamă*. Sibiu: „Oastea Domnului".
CNem = Dorz, T. 2007. *Cântări Nemuritoare*. Sibiu: „Oastea Domnului".
CNoi = Dorz, T. 2008. *Cântări Noi*. Sibiu: „Oastea Domnului".
CR = Dorz, T. 2006. *Cântările Roadelor*. Sibiu: „Oastea Domnului".
CS = Dorz, T. 2008. *Cântări de Sus*. Sibiu: „Oastea Domnului".
CUit = Dorz, T. 2008. *Cântări Uitate*. Sibiu: „Oastea Domnului".
CUrm = Dorz, T. 2007. *Cântările din Urmă*. Sibiu: „Oastea Domnului".
CVeșn = Dorz, T. 2007. *Cântarea Veşniciei*. Sibiu: „Oastea Domnului".
CViit = Dorz, T. 2008. *Cântarea Viitoare*. Sibiu: „Oastea Domnului".
EP = Dorz, T. 2010. *Eternele poeme*. Sibiu: „Oastea Domnului".
LNS = Dorz, T. 2010. *Locurile noastre sfinte*. Ediția a II-a. Sibiu: „Oastea Domnului".
MT = Dorz, T. 2006. *Minune şi Taină. Imne, colinde, cântece şi plângeri cu Maica Domnului*. Sibiu: „Oastea Domnului".
O = Dorz, T. 2005. *Osana, Osana*. Sibiu: „Oastea Domnului".

BDD-V4470 © 2017 Editura Mega, Editura Argonaut
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.25 (2026-11-07 16:04:21 UTC)